BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 238 Joi 31 August 1939
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

NOUILE SILOZURI

Ploile considerate hotărîtoare atât pentru recolta grâului cât și pentru aceea a porumbului au căzut vara aceasta cu o întârziere de 2-3 săptămâni față de indicația timpului util, ceeace a făcut ca speranțele în producții-record, așa cum se anunțau în Iunie, să sufere până la urmă serioase atingeri. Astfel ,după evaluările provizorii, recolta grâului ar totaliza anul acesta 450.000 vag., față de 490.000 vag. în anul trecut, cifră, care ar fi de fapt mulțumitoare — depășind media cincinală a producției — dacă grâul recoltat n'ar lăsa de dorit sub raportul calității. Greutatea hectolitrică este într'adevăr sensibil scăzută față de aceea din recolta precedentă, proporția corpurilor străine e mai mare, gradul de umiditate deasemeni, ceeace constitue un mare neajuns în ce privește încărcăturile destinate exportului, ca și, în genere, pentru păstrarea lui în bune condițiuni. Cantități însemnate cumpărate prin Institutul național al cooperației dela micii producători trebuesc supuse unor serioase operațiuni de curățire și aerisire, altfel amenințând să se încingă în vagoane, magazii sau șlepuri. Ceeace nu s'a pomenit până acum decât cu porumbul, orzul sau meiul, dealungul magaziilor din porturi, movile întregi de grâu sunt întinse pe țoluri și date la lopată. E o măsură bună, firește, luată de Incom, dar nu e mai puțin adevărat că toate aceste operațiuni sporesc cheltuielile și fac și mai sensibil sacrificiul statului în acțiunea lui de valorificarea grâului, față de situația depresionară a prețurilor pe piața mondială.

Abia acum ne putem da seama de rolul hotărîtor pe care-l au silozurile sistematice în păstrarea și condiționarea produselor în asemenea împrejurări și de golul pe care insuficiența lor îl lasă să se simtă la noi, în toiul sosirilor masive în gări și porturi și al campaniei de export.

Din acest punct de vedere, înzestrarea țării cu vasta rețea de silozuri puse în construcție — pe loturi eșalonate anual — răspunde unei adevărate necesități vitale pentru economia țării, iar râvna pusă în executarea acestei lucrări va pune chiar în toamna aceasta în stare de funcționare prima serie de silozuri din această rețea.

Insuși primul ministru al țării a ținut să cunoască stadiul și importanța acestor lucrări, vizitând zilele acestea șantierele de construcție a silozurilor din câmpia Bărăganului, pe linia București—Constanța.

Demn de reținut e faptul că lucrările sunt executate după proiectele și sub controlul inginerilor și tehnicienilor români, că silozurile vor fi înzestrate cu cele mai moderne instalațiuni de curățire și sortare a cerealelor, că toate aceste instalațiuni vor fi puse în mișcare prin curent electric produs de uzine proprii construite pe lângă fiecare siloz și care vor servi în plus la alimentarea cu energie electrică a industriilor existente sau care se vor înființa în raza silozurilor respective, cum și la electrificarea satelor vecine.

Silozurile vor îndeplini astfel nu numai o funcțiune tehnică, economică și financiară (prin operațiunile de warantare ce li se vor încredința), dar și o misiune civilizatoare, de renaștere și ridicare a mediului rural, mai ales, în regiunile productive de șes, care, până acum au fost de fapt cele mai puțin luate în seamă.

Schimbul de scrisori Hitler-Daladier

Semnele de îngrijorare se înmulțesc, nu numai cu trecerea zilelor, ci cu scurgerea grăbită a orelor. Rând pe rând, Fuehrerul a contramandat cuvântarea dela Tannenberg și congresul dela Nuernberg, a convocat la cancelariatul Reichului pe membrii Reichstagului aflători la Berlin, a intensificat ritmul și întinderea pregătirilor militare. Mobilizarea tuturor forțelor naționale continuă, proclamată în drept sau realizată în fapt, în toate țările, care se pot găsi în calea uraganului. Frontierele se închid, exportul încetează, trenurile și avioanele pașnice se opresc, vasele de comerț se întorc la porturile de origină. Treptat activitatea de războiu ia locul vieții normale.

Care mai sunt astăzi șorții păcii?

Incercarea de pace a Președintelui Roosevelt n'a avut până azi altă urmare decât acceptarea din partea Poloniei a negocierilor sau conciliațiunii și o serie de convorbiri telefonice între Roma și Berlin, care între doi aliați pot consista în îndemnurile de pace ca și în consultări militare.

In schimb, o inițiativă hotărâtoare pentru lămurirea situației, a fost luată Vineri de cancelarul Hitler, care chemând pe ambasadorii Marei Britanii și Franței la Berlin, i-a însărcinat să comunice guvernelor lor, intențiunile Reichului cu privire la conflictul cu Polonia și urmările lui.

Timp de trei zile, speranțe timide de pace s'au întemeiat pe aceste schimburi de vederi în extremis. Astăzi, publicarea de către agenția D. N. B. a schimbului de scrisori dintre d-nii Hitler și Daladier ne pune la curent cu comunicările făcute la Paris și cu poziținile luate de Reich și de Franța în criza internațională.

Despuiate de termenii lor patetici, la înălțimea situației dramatice a ceasului, conținutul mesagiilor schimbate de cei doi oameni de Stat se traduce în termeni politici, într'o serie de constatări, care nu îngăduie iluzii asupra concesiunilor, pe care și le-ar putea face grupele de Puteri în conflict.

In scrisoarea sa către Fuehrer, președintele consiliului francez, după ce afirmă că soarta păcii se află în mâinile d-lui Hitler, arată că intențiile Franței sunt pacifice, că ea și-a dat o largă contribuție la îmbunătățirea raporturilor cu Germania, că în fine onoarea Franței o obligă să-și îndeplinească îndatoririle față de Polonia, care dorește să trăiască în pace cu Germania.

Nimic nu împiedică însă o rezolvare pașnică a conflictului, dacă aceiași voință de pace se manifestă din toate părțile. Alianța Franței cu Polonia nu schimbă întru nimic sentimentele pașnice ale Franței față de Reich. D. Daladier nu concepe ca un războiu de distrugere să înceapă fără să se fi făcut o supremă încercare de pace între Polonia și Germania. Onoarea Germaniei nu ar suferi, dacă s'ar face o asemenea încercare. Primul ministru francez e gata să depună toate străduințele sale în acest scop și garantează că Varșovia va accepta să discute un proect de liberă soluționare a conflictului, prin discuții între Germania și Polonia, ca Puteri Suverane.

D. Daladier propune mediațiunea sa între Germania și Polonia, cu condițiunea ca negocierile să se desfășoare liber și în condițiuni de egalitate, fără nici o intervenție a forței.

Răspunsul d-lui Hitler are două părți de căpetenie: una e privitoare la Franța, cealaltă la Polonia. Tema scrisorii cancelarului este discriminarea între aceste două țări.

Față de Franța, d. Hitler a căutat să înlăture orice cauză

(Continuare în pag. 2-a)

APĂRAREA LONDREI

In capitala Marei Britanii, canonierele anti-aeriene au fost așezate pe poziție

Situația din ultimele 24 de ore

Va fi oare azi ziua decisivă? Va bate azi ceasul fatal al dezastrului sau acela al triumfului rațiunei? Supremele eforturi ce se fac fără întrerupere, vor fi zădărnicite de o hotărâre care ar rămâne până în ultima clipă neinduplecată?

Iată întrebările care chinuesc în clipa când scriem aceste rânduri sufletul a zeci de milioane de oameni. Fiecare ceas ce trece apropie mai mult spectrul războiului, fără ca nimeni să poată pricepe pentru ce va fi aruncată omenirea în prăpastia celui mai groaznic dezastru, atunci când ar fi încă posibil ca prin negocieri între părțile interesate să se ajungă totuși la o înțelegere.

D. Henderson a sosit aseară la Berlin și imediat s'a dus la Cancelariat spre a remite d-lui Hitler răspunsul guvernului britanic. Textul acestui răspuns ca și propunerile d-lui Hitler care l-au provocat vor fi aduse la cunoștința parlamentului britanic azi după amiază. Această întârziere în aducerea la cunoștința publică a acestor supreme acte diplomatice a fost voită de guvernul britanic pentru a se da timp Cancelarului Reichului să ia cunoștință de răspunsul britanic. Este un act de deferență pornit din dorința Marei Britanii de a nu brusca lucrurile. De altfel o telegramă din Londra afirmă că răspunsul este astfel redactat în cât probabil că el va provoca un nou schimb de note între cele două guverne. Bine înțeles dacă se va judeca tot astfel și la Berlin.

Creșterea pesimismului până aproape de limită se datorește publicărei textului scrisorilor care au fost schimbate între d-nii Daladier și Hitler. Răspunsul dat de Fuehrer primului ministru al Franței este astfel redactat încât el nu lasă speranțe în posibilitatea unor negocieri directe între Germania și Polonia.

Inainte de a pleca spre Berlin, d. Henderson a spus ziariștilor cari i-au urat succes: „Am nevoe de toate șansele cu putință".

Aceste șanse stau azi în mâna cancelarului Hitler.

Postul de radio Roma a precizat aseară atitudinea Italiei: „Trebue să se facă tabula rasa cu ultimele vestigii ale tratatului dela Versailles; numai aprobarea politicei axei ar mai putea salva pacea europeană".

Italia crede însă că toate acestea se pot reglementa pe cale pașnică: „Ducele — spune comunicarea oficială italiană — nici chiar în ceasul suprem n'a renunțat la nădejdea unei soluțiuni pacifice pentru toate chestiunile litigioase cu condiția ca puterile occidentale să se lase convinse că această reglementare este necesară".

Este evident că Ducele vede posibilitățile unei conferințe internaționale care să repue în discuție tratatul dela Versailles, revizuind toate problemele care întrețin criza internațională.

Cu alte cuvinte, o conferință care să accepte anticipat ca justificate revendicările axei.

Această comunicare oficială italiană slăbește speranța pe care au născut-o în ultimele casuri știrile despre o intervenție personală a Ducelui pentru împiedicarea războiului.

Și totuși aceste știri persistau încă aseară. Presa italiană, în lungi articole insista și ieri asupra sforțărilor pe cari le face Ducele: „Până în ultima clipă Mussolini nu va șovăi să se bată pentru stabilirea unei păci adevărate", scria eri d. Virginio Gayda.

Intre timp, Europa întreagă e pregătită pentru război. Belgia și Olanda au decretat mobilizarea generală Elveția a luat aceleași măsuri. Frontierele între diferite state sunt închise. Nici un tren nu mai circulă între Germania și Franța. In această

(Continuare in pag. 2-a)

Situație încordată la Berlin

Răspunsul guvernului Marei Britanii. — Impresia produsă de schimbul de scrisori dintre d-nii Hitler și Daladier. — Introducerea cartelelor

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 28. — **Ambasadorul britanic, sir Neville Henderson, care a plecat azi după amiază cu avionul dela Londra, a sosit astăseară la 8,32 la Berlin. Sir Neville Henderson s'a dus imediat la cancelariat, unde a prezentat d-lui Hitler răspunsul guvernului englez la mesajul cancelarului.**

Incordarea din sânul populației este extrem de mare căci răspunsul acesta va hotărî dacă va fi pace sau războiu.

Pe lângă aceasta, agitația crescândă e provocată și de numeroasele măsuri militare cât și de introducerea cartelelor pentru obiectele de primă necesitate.

*

Cercurile diplomatice sunt în special impresionate de publicarea schimbului de scrisori dintre d-nii Hitler și Daladier. Această stare de lucruri e provocată și de faptul că primul ministru francez a comunicat presei și detalii asupra acestui schimb de scrisori.

Conținutul răspunsului d-lui Hitler duce, după părerea cercurilor diplomatice la concluzia că deosebirile dintre cele două puncte de vedere sunt atât de mari în cât va fi cât se poate de greu ca ele să poată fi puse de acord.

In favoarea acestei concluzii pledează faptul că d. Hitler respinge tratativele directe cu Polonia, cu toate că această metodă a fost totdeauna preconizată de Fuehrer.

Apoi punerea pe tapet a notei „Lansing", în baza căreia Germania emite pretenții asupra întregului coridor, precum și asupra provinciei Prusia de Vest cu partea de Nord a provinciei Poznan (districtul Netze).

Afirmarea d-lui Hitler că „este imposibil, din motive care pun în joc onoarea Reichului ca acesta să renunțe la două milioane de germani", este interpretată de ministerul de externe german tot ca o aluzie la nota „Lansing" și face să se întreadă că Germania va mai pune în discuție Silezia poloneză și restul provinciei Poznan.

In fine, a făcut o profundă impresie și faptul că d. Hitler a declarat că e hotărît „să rezolve chestiunea așa sau așa".

Din impresiile culese din cercurile competente germane reese în mod neîndoelnic că aceste amănunte se referă și la cuprinsul mesajului trimis de d. Hitler guvernului britanic.

Fuehrerul ar preciza în această notă că Germania pretinde să se repare nedreptatea comisă față de ea prin neaplicarea clauzelor notei „Lansing".

*

In ce privește răspunsul guvernului englez la mesajul d-lui Hitler, se afirmă de anumite cercuri că acest răspuns ar conține și anumite contrapropuneri ale Angliei, dintre care una s'ar referi la protectoratul Boemiei și Moraviei. Nu se crede însă că aceste propuneri ar fi de așa natură încât să fie admise de d. Hitler ca o bază serioasă pentru începerea de tratative.

*

Sunt și unele cercuri politice cari mai cred în încercări de mediațiune ale Italiei sau contează cel puțin pe încercări de influențare ale acesteia. In favoarea acestei presupuneri pledează con-

(Continuare în pag. 2-a)

Cancelarul Hitler se întreține cu sir Nevile Henderson, ambasadorul Angliei la Berlin. La mijloc d. Schmidt, interpretul oficial al Führer-ului

D. Rüstü Arras în drum spre Ankara

Istanbul, 28 (Rador). — *D. Rustu Arras, ambasadorul Turciei la Londra, a sosit la Istanbul, plecând imediat mai departe spre Ankara.*

El este invitat de guvernul turc pentru a da informații asupra atitudinei Angliei în actuala criză.

Regele Italiei părăsește reședința de vară

REGELE-IMPARAT VICTOR EMANUEL

Roma, 28 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" transmite:

Ziua de Luni a trecut într'o atmosferă de neliniște, în așteptarea cunoașterii răspunsului dat de guvernul britanic d-lui Hitler.

Regele Italiei a părăsit reședința sa de odihnă, Sfânta Anna di Valderi, de lângă frontiera franceză, plecând într'o destinație necunoscută.

D. Mussolini și-a făcut Luni dimineață apariția în balconul Palatului Veneția, fiind călduros ovaționat de mulțimea adunată în piață.

S'au luat toate măsurile pentru stingerea luminilor din Roma la caz de nevoe.

Se observă o completă lipsă de combativitate și de spirit războinic la Roma și din toate părțile se exprimă dorința de a se vedea salvată pacea.

FRANȚA A INCHIS FRONTIERELE SPRE GERMANIA

Paris, 28. — FRANȚA A INCHIS FRONTIERELE SPRE GERMANIA.

Și vasele franceze invitate să se întoarcă în porturile de origină

Paris, 28 (Rador). — Se anunță că și Franța a adoptat măsuri analoage cu cele luate de Amiralitatea britanică, ordonând ca toate vasele franceze ce se află actualmente în largul Mării să se întoarcă neîntârziat în porturile de origină.

Trenurile din Germania n'au mai sosit la Paris

Paris, 28 (Rador). — *Trenurile din Germania n'au mai sosit Luni la Gara de Est, nici la Gara de Nord.*

JAPONIA E CONTRA UNEI APROPIERI DE RUSIA

Tokio, 28 (Rador). — Agenția Domei transmite:

Cercurile bine informate socotesc că știrea din izvor sovieto-german care vorbește despre posibilitatea unei apropieri între Japonia și Uniunea Sovietelor ca mijloc pacific pentru rezolvarea chestiunilor pendinte pentru cele două țări pe cale de negocieri diplomatice este răspândită de Germania pentru propaganda sa internă și pentru campania sa împotriva Marei Britanii.

Deasemeni informația din același izvor care afirmă posibilitatea ca Italia să adere la pactul de neagresiune germano-sovietic găsește în aceleași cercuri o primire sceptică mai cu seamă după asigurarea dată de ambasadorul Italiei d-lui Arita cu privire la dorința Italiei de a vedea continuându-se și desvoltându-se bunele relații dintre Italia și Japonia.

Atmosferă de liniște și mare încredere în toată Polonia

Serviciul special al „Universului"

Varșovia, 28 (A.T.E.). — Va aduce ziua de azi pace sau războiu? Aceasta e întrebarea pe care și-a pun toți la Varșovia.

Cu toate acestea, în capitala Poloniei domnește o atmosferă de mare încredere și liniște în același timp.

Plecarea trupelor concentrate la unitățile lor a decurs în cea mai mare ordine.

In toate orașele Poloniei, au început să se sape tranșee pentru adăpostirea populației împotriva atacurilor aeriene. La această muncă iau parte oameni din toate straturile sociale.

Tonul presei e cât se poate de liniștit. Ziarele publică comunicatele oficiale despre diferite incidente de graniță, abținându-se dela orice comentarii.

Din ordinul ministerului de interne, s'a desmințit prin posturile de radio știrea despre proclamarea stării excepționale în toată Polonia.

GERMANII AU INTRERUPT TRAFICUL DE CALE FERATA CU POLONIA

Germanii au întrerupt cu desăvârșire comunicațiile de cale ferată cu Polonia, oprind toate trenurile cari au sosit din Germania la granița cu această țară.

Cerându-se informații organelor de cale ferată germane, acestea n'au putut da nici o lămurire.

TRENURILE GERMANE TREC NESTINGHERITE PRIN CORIDOR

Pe când germanii au sistat cu desăvârșire legăturile de cale ferată cu Polonia, polonezii lasă în schimb libera trecere prin Coridor a trenurilor cari vin din Germania și se îndreptează spre Prusia Orientală. Aceste trenuri conțin, în mare parte, material de război și detașamente militare care sunt transportate în Prusia Orientală.

Faptul acesta este o nouă dovadă de intențiile pașnice ale polonezilor și de modul cum aceștia respectă litera tratatelor.

NUMEROȘI REFUGIAȚI DIN DANZIG SOSIȚI PE TERITORIUL POLON

Sub impresia războiului apropiat, a început un adevărat exod al populației din Danzig pe teritoriul polon.

Printre refugiații cari au sosit în Polonia sunt afară de polonezi, numeroși germani și chiar membri ai partidului național socialist.

„RĂZBOIUL NERVILOR"

In toate capitalele europene, de altfel ca și la noi, la București, publicul, avid de noutăți, citește cu atențiune, ziarele, pentru a afla ultimele știri asupra evenimentelor în curs.

La Ultima Oră:

Sir Neville Henderson a prezentat d-lui Hitler răspunsul guvernului britanic